

طلوع، رقم جدید برنج زودرس، کیفی، پرمحصول و مقاوم به بلاست

موسسه تحقیقات برنج کشور^۱

● بیان مسئله

در سال‌های اخیر بهبود ویژگی‌های ارقام بومی و ارقام اصلاح شده برنج ایرانی، با توجه به سازگاری بالا با محیط و ترجیح مصرف‌کنندگان، برای حفظ و پایداری تولید به ویژه در شرایط تغییر اقلیم و اثرات آن روی تولید برنج از مهمترین رویکردها در کشور می‌باشد. در این رابطه برنامه‌های اصلاحی هدفمند برای رفع ضعف‌های عمده ارقام بومی برنج ایرانی از جمله حساسیت آن‌ها به ورس، عملکرد پایین و حساسیت به بیماری بلاست و همچنین دیررسی و کیفیت پخت نه چندان مطلوب ارقام معرفی شده برای تأمین پایدار غذای مردم و کمک به بهبود ضریب امنیت غذایی، از دهه ۱۳۸۰ شمسی شروع شد.

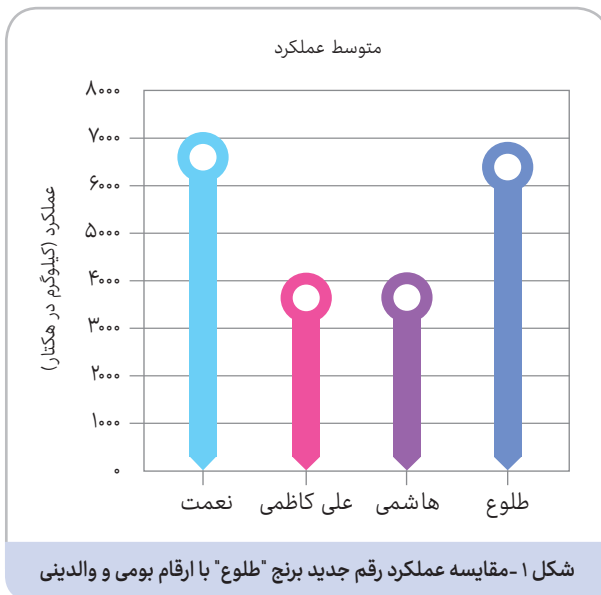
جدول ۱- وضعیت سطح زیر کشت و تولید برنج در کشور در دوره ۱۱ ساله

سال	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷
سطح (هزار هکتار)	۵۲۶/۹	۵۳۵/۸	۵۶۳/۵	۵۲۹/۹	۵۷۰	۵۶۴/۹	۵۳۹/۱	۵۲۹/۹	۵۹۶	۵۹۷/۵	۶۲۳
تولید (هزار تن)	۲۰۷۰	۲۱۳۷	۲۴۹۰	۱۸۹۳	۲۳۶۰	۲۴۵۰	۲۳۴۷	۲۳۴۷	۲۹۲۱	۳۲۰۶	۳۱۰۶

● معرفی دستاورد

رقم "طلوع" از تلاقی دو رقم ایرانی علی‌کازمی (کیفیت پخت مناسب، زودرس، حساس به ورس، حساس به بیماری بلاست و کم تحمل به کرم ساقه‌خوار و عملکرد پایین) و نعمت (پرمحصول، مقاوم به بیماری بلاست، متحمل به کرم ساقه‌خوار، دیررس، با

۱. علی مومنی، مهرداد عموقلی‌طبری، وحید خسروی، سیدصادق حسینی‌ایمنی، محمد محمدیان و رضا اسدی

ارتفاع بوته متوسط و دانه بلند، کیفیت پخت پایین، در طی آزمایشات مشاهده‌ای، مقدماتی، سازگاری و ترویجی انتخاب و معرفی شده است. از ویژگی‌های برجسته این رقم زودرسی (از بذریاشی ۷۸ روز)، ارتفاع بوته کوتاه (۸۷ سانتی‌متر)، وزن هزار دانه بالا (۳۱ گرم)، مقاوم در مقابل بیماری بلاست و متحمل به کرم ساقه‌خوار برنج، کیفیت پخت دانه مطلوب (میزان آمیلوز ۲۳ درصد)، قابلیت راتون‌زایی مناسب، متوسط عملکرد بالا (۶/۵ تن شلتوک در هکتار)، شاخص برداشت مطلوب، قابلیت برداشت به صورت مکانیزه و نیاز آبی کمتر و بسیار مناسب برای سیستم کشت برنج - برنج می‌باشد.

● فرایند تجاری سازی

معرفی رقم طلوع در پاییز ۱۳۹۹ صورت گرفته است، معهدا در طی سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ فرایند تولید هسته‌های اولیه بذر رقم طلوع برای تولید بذر مادری و گواهی شده شروع شد و با تولید بیش از ۴۰ کیلو بذر سوپرالیبت و الیت، فرایند تولید بذر سطوح پرورشی برای سال‌های آتی برنامه‌ریزی شده است.

● پتانسیل اقتصادی و اثر بخشی

- ۱ پتانسیل سطح زیر کشت: ۴۰ هزار هکتار
- ۲ متوسط عملکرد رقم: ۶/۵-۷/۰ تن در هکتار (افزایش ۳/۰-۲/۵ تن شلتوک نسبت به ارقام بومی)
- ۳ افزایش تولید شلتوک در ۴۰ هزار هکتار: بین ۱۰۰-۱۲۰ هزار تن
- ۴ میانگین افزایش درآمد کشاورز در هکتار: بین ۱۵۰-۲۰۰ میلیون ریال
- ۵ میزان کاهش مصرف آب به دلیل زودرسی: ۱۵ تا ۲۰ درصد نسبت به ارقام موجود
- ۶ متحمل به کرم ساقه‌خوار: امکان کاهش ۶۰۰ تا ۷۰۰ تن مصرف آفت‌کش
- ۷ متحمل به ورس، سهولت برداشت مکانیزه، دارای قابلیت راتون‌زایی، مناسب برای سیستم دوبار کشت برنج در سال